

2025-06-18

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Lise Donovan

070-28 56 210
lise.donovan@tco.se

TCO:s remissvar angående SOU 2025:23 om Ersättningsregler med brottsoffret i fokus

Refnr: Ju2025/00641

TCO har beretts tillfälle att inkomma med yttrande avseende betänkandet *Ersättningsregler med brottsoffret i fokus*, SOU 2025:23, och inkommer härmed med synpunkter på sådant som är av särskilt intresse för TCO och TCO:s medlemsförbund.

Inledning

En av flera viktiga komponenter för att allmänheten ska känna tilltro till samhället i allmänhet och rättsväsendet i synnerhet, är att personer som utsätts för brott och tilldöms ersättning faktiskt också får del av ersättningen. TCO kan dock konstatera att det finns luckor i regelverket. TCO välkomnar därför att utredningen föreslår lagändringar för att täppa till några av dessa luckor.

TCO, och inte minst TCO:s medlemsförbund Polisförbundet, har länge påtalat orimligheten i den nuvarande processen där det ställs alltför höga krav på brottsoffret att själv driva frågan om att få ut ersättning i flera olika instanser.

Inställning till vissa allmänna förslag i betänkandet

3 Utbetalning av brottsskadeersättning och 4 Frivillig betalning av brottsskadestånd

TCO välkomnar en ordning där processen blir mindre komplicerad och med färre steg så att ett brottsoffer typiskt sett kan få ut sin rättmätiga ersättning snabbare. (avsnitt 3.6)

TCO är också positivt till förslagen om att underlätta frivilliga betalningar av skadestånd. (avsnitt 4.5)

5 Utmätning till förmån för brottsoffer

I princip är TCO även positivt till att utöka Kronofogdemyndighetens möjligheter att vidta utmätning till förmån för brottsoffer. Detta eftersom det är steg i rätt riktning för att minska risken för att brottsskadestånd förblir obetalda. (avsnitt 5.7)

TCO vill dock peka på risken att den föreslagna utökade möjlighet att vidta utmätning kan få ett stötande resultat i enskilda fall. Det kommer att finnas fall där den skadeståndsskyldiges intresse att behålla en ersättning/ett skadestånd, objektivt sett, måste anses väga tyngre än ett aktuellt brottsoffers intresse att få ersättningen utbetald (av gäldenären). Det kan till exempel vara en situation där även gäldenären erhållit en ersättning/ett skadestånd i sin egenskap av brottsoffer men för ett allvarligare brott än i det aktuella utmätningssärendet. TCO anser därför att frågan om att inför en ventil för sådana och liknande situationer bör övervägas av regeringen i den fortsatta beredningen av ärendet.

TCO vill därutöver tillägga att det krävs ytterligare förändringar, och på flera områden, för att få en ordning där brottsoffer som har rätt till ersättning får ett robust regelverk att luta sig mot för att faktiskt erhålla sin ersättning.

Inställning till förslag som särskilt avser poliser och vissa andra yrkesgrupper

6 Kränkningersättning till poliser m.fl.

När det gäller frågan om rätten till kränkningersättning för poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap beklagar TCO att utredningen inte förmått att ta ytterligare steg för att stärka dessa brottsutsattas rätt till ersättning. (avsnitt 6.7)

TCO delar inte fullt ut utredningens bedömning att 2022 års lagändring fått önskad effekt och att lagstiftningen lett till rimliga bedömningar och resultat. Redan av den genomgång av praxis som utredningen själv gjort kan man se att ersättningsbedömningarna inte följer någon klar linje utan att praxis är otydlig.

Polisförbundet företräder frekvent sina medlemmar i överklagade mål om enskilda anspråk. Det är förbundets erfarenhet att de medlemmar som utsätts för brott upplever att det som en polis får kränkningersättning för i en viss situation kan bedömas på ett helt annat sätt i en liknande situation för en annan polis.

I detta sammanhang vill TCO särskilt betona vikten av att lagstiftaren signalerar att poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap får ett tydligt erkännande vid bedömningen av kränkningersättningen. Det är viktigt att ha ett regelverk som tydligt markerar att det inte är acceptabelt att begå brott mot dessa yrkesgrupper och att det också blir konsekvenser för den som gör det.

Signalvärdet i sådan lagstiftning bör vara starkt och måste klart framgå för var och en.

7 Ersättning till polisanställda för sakskador och medarbetarskyddsåtgärder

Med detta sagt välkomnar TCO utredningens bedömningar och förslag när det gäller villkor för polisanställda att få ersättning vid sakskada och medarbetarskyddsåtgärder. Det är en självklarhet att även civilanställda vid Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska ha rätt till ersättning för sakskador när skadan uppstått i anledningen av skadegörelse i tjänsten. (avsnitt 7.3)

Det är viktigt att beivra illasinnade gärningar mot polisanställda. Det är därför positivt att utredningen föreslår en utökad möjlighet för polisanställda och deras närstående att kunna få ersättning för utgifter till följd av andra säkerhetsåtgärder som Polismyndigheten har beslutat om. Det är inte rimligt att polisanställda som utsatts för våld eller hot i slutändan ska stå för räkningen för att arbetsgivaren bedömer att man behöver skydda personen och dennes familj från ytterligare våld och hot. Det är därför nödvändigt att vidta åtgärder för att komma till rätta med problematiken. Som utredningen påpekar bör det i första hand finnas förutsättningar för arbetsgivaren själv eller arbetsmarknadens parter att lösa frågan. För det fall det inte är möjligt delar TCO utredningens uppfattning att förordningen som reglerar personsäkerhetsersättning bör ändras. (avsnitt 7.6).

Avslutande kommentarer

TCO vill tillägga att det är viktigt att man som offentliganställd blir fullt kompenserad för de kostnader som man drabbas av i samband med att man utsätts för brott i eller med anledning av sitt arbete, till exempel när man utsätts för våld och hot. Det är viktigt, inte enbart för den framtida kompetensförsörjningen för de drabbade yrkesgrupperna, utan också för demokratin i sig. En sådan kompensation ska även gälla kostnader som drabbar familjemedlemmar och anhöriga kopplade till sådan brottslighet.

Denna fråga bör utredas liksom hur en sådan kompensation skulle kunna förskottas av den drabbades arbetsgivare. Om den anställda i ett sådant fall sedan uppbär kostnadsersättning från annat håll ska den återbetalas till arbetsgivaren.

Slutligen vill TCO understryka att kränkingsersättningen behöver höjas för anställda som drabbas av hot och våld i arbetslivet.

TJÄNSTEMÄNNENS CENTRALORGANISATION

Therese Svanström
Ordförande

Lise Donovan
Jurist